

פורמצייה לא תדע, למשל, לקיים את היתרון של הפעלת הכוח הרזרבי, בלילה, שעה שישנונה מגמה לכיבוש יעד נוסף — תוך מתן השהות, באותו זמן עצמו, לכוח העיקרי של הפורמצייה לנזח לקראת המשך פעולתם למחרת, ביום — הרי פירושו של דבר הוא שהפורמצייה לא תוכל, על אף כל התורות המוסכמות, לפעול תוך הפעלת כל כוחה במסגרת אותה היממה. ובכך כרוכה גם מסקנה מעשית, לגבי מידת הריחוק לעבר העורף, של חניית המנוחה. גודל היורד מעמדת הקידמית למנוחה בראשית הלילה, והמספיק לנזח 6—8 שעות — חייב להיות מסוגל לפעולה; ואילו מנוחה הקצרה מזה לא תהיה ברוב המקרים מספקת לכך.

באשר לטיפול מפורט וענייני יותר בבעיותיו וצרכיו של הלוחם הפרט, הרי אין למצותן כאן, אך אפשר לציין כמה דוגמאות מכונות. כך, יש לקיים

אלוף/ם י. רבין

לסכום תמרוני הצפון והדרום

דאגה מלאה לאספקת האוכל, במועד, מסודר ככל האפשר, וחם. יש דברים של „חיצוניות“, העשויים להשפיע על רוח גייסות. יש להקפיד, למשל, על הרגילות. העובדה, שמפקד לא התגלח — עם כל „הפעוט“, לכאורה, שבדבר — עלולה לקבוע את רמת הדריכות והרוח של היחידה כולה. אך, ישנם גם דברים שהשפעתם פיזית וישירה יותר. קרה, ובשטח שבו התקיים תמרון היו מעינות לרוב, ולא היה כל קושי לדאוג לשטיפת רגלי האנשים ולכביסת גרביהם מדי פעם. והלא לדברים אלה — ולדאגה מאורגנת להם, או לחוסר הדאגה — יש השפעה מוחשית מאד על כושר התנועה והקרב של הלוחם הרגיל בכלל — ובהרים, לא כל שכן. הסך הכולל של „פרטים קטנים“ אלה בחיי החיילים של הפרט איש הצבא, עלול, במידת מה, לקבוע את קצב המלחמה ותנופת מהלכיה.

מקום התמרון בהתפתחותו של צה"ל בשעת קביעת אופי התמרונים לשנה מסוימת ומטרותיהם יתכנו חילוקי דעות לגבי האפשרות לקיים תמרון אופרטיבי גדול במצב נתון זה או אחר של יחידות ופורמציות (ובמיוחד: כוחות המילואים שיש לתפוס בו — כשנקבעות לכך גם פורמציות מילואים, שלא תומרנו בשנה קודמת). וניתן אף לגרוס, שדרך אימונו של צבא חייבת להיות נדבך על-גבי נדבך, כלומר — רק לאחר ביסוס אימון הפרט יש להגיע לאימון הקיבוצי הנמוך, ולאחר מכן — לאימון גבוה יותר, תוך הקפדה על השגת רמה מתאימה בכל שלב; ובסיכום שלבים אלה — להגיע לתמרון בממדים כפי שהוצעו לתמרוני השנה. גירסה זו מחייבת לעתים דחיה לשנה או אף לשנתיים של תמרונים מסוג זה. ומובן, שלדעה כזו יכולים להיות גם נימוקים נוספים: כגון, שבמסגרת תמרון גדול לא יבוא לידי ביטוי אימונו של הפרט ושל המפקד הנמוך, דרגים המ- חייבים טיפול וטיפול קפדניים בצה"ל. ואלו את הדעה המחייבת עריכת תמרונים כאלה ניתן לבסס על שני נימוקים יסודיים:

טרם בא הזמן לסיכום מלוא הלקח, בכל השטחים — על ביטוי החיוביים או השליליים — ממערכת התמרונים של השנה. כל הגורמים בצבא עוד ימצאו חומר לימוד רב-ערך, לכל הקשור בתכנון פעולתם לעתיד, בניתוחו היסודי והמדוקדק של התמרון ובהכללות הניתנות להתגבש מניתוח זה. אולם, מן ההכרח להסיק כבר עתה מספר מסקנות, ולו גם תוך הסתכנות, שלא תשענה עדין על לימוד יסודי של המהלכים המפורטים ומערכת השיקולים וההחלטות שהביאו לידי מהלכו הכללי של התמרון כפי שהיה בפועל. וזאת — על מנת להגיע לסיכומים מידיים, ולו גם הכלליים ביותר, שהכרחי לסכמם בעוד תחושת התמרון מלווה את כולנו ובעיות היסוד שלו נעוצות בתחושתנו הבלתי-אמצעית. לפיכך יש לחלק את ההערות לשני חלקי יסוד:

- א. מקומם של תמרונים אופרטיביים גדולים בהתפתחותו של צבא — ובמיוחד, בנתוניו של צה"ל.
- ב. סיכום-כולל ראשון לתוצאות בחינת הנושאים, אשר הועמדו לבחינה בתמרוני השנה.

א. המצב הבטחוני מחייב כוננות מלאה בכל עת של מערכת-בטחון-המדינה, ואין כתמרון-אופרטיבי גדול גורם המדרבן את אימונם והכנותיהם של הדרגים הגבוהים לקראת מילוי תפקידים אופרטיביים. זאת ועוד: כאן נבחנים הם בחינה הקרובה במידה מכסי-מלית למציאות-הקרב — ע"י הצגת כוח-נגדי, המכניס להתפתחות-הקרב את מחשבת-האויב הנגדית, הפור עלת לפי ידיעותיה, משימותיה ושיקוליה היא, — יסוד חיוני ביותר לבחינת-קרב מכסימלית בדרגים הגבוהים, היוצר את אי-הבהירות ואי-הנדאות במצב-בים (או, כביטוי המקובל בספרות הצבאית, את "ערפלה-הקרב") המורגשים כל-כך במציאותה של מלחמה.

ב. ע"י ש"דולגים" על שיפור רמתן של יחידות-הביניים, ועל ביסוס אימונן ושיפוצו — ומטילים לתוך הבחינה-האופרטיבית מפקדות גבוהות — ניתנת האפשרות ל"בחינה חוזרת": מהמסקנות המוסקות לגבי פעולתה ומבנה של המפקדה הגבוהה — אל אותם הנושאים ביחידות-המשנה; כי אין בחינה תיאורטית-בלבד של שיטת תפעול המסגרות הגבוהות בניתנת בסיס מספיק לפיתוח מעשי של אימון היחידות הקטנות יחסית, שיהלום את התפעול במסגרת הרחבה.

סון ש. גפני

רטיס י תמרון

צופה אחד, כשמשקפת צמודה לעינו והוא תר בה את המדרון המאיים לכל אורכו. — "צדקת" — אומר צופה אחר — "התכנית אינה בת-ביצוע. אנשיו יגיעו כבר, ואת ההר הזה לא יטפסו גם אנשים רעננים".

אחרים מנידים בראשיהם לאות הסכמה. אולם בלב רוחשת תקוה כמוסה — מי יתן ותבוצע התוכנית, על אף הערכות-המצב המבטלות את הסיכוי להגשמתה, שכן — יוזמה בה, ומעוף, וניצול נכון של הנשק המכונה "חיל-רגלים" בהרים, כלילה, במקום ובזמן שטוגיה-הנשק האחרים — השריון, התותחים והאוויריה, — הנם חסרי-אונים כמעט בגלל קרקע בלתי-עבירה, או חסרי-תצפית, — ימלך בכיפה החייל-הרגלי, אשר יעבור בחשאי טרשים וצוקים ויפתיע את האויב במקום ובזמן שלא שוערו מראש.

גיפ בא כלפינו ונעצר. המפקד מן ה"ירוקים". כולנו מתכנסים סביב המפה הגדולה ושומעים את הערכת-המצב שלו לגבי האפשרויות הפתוחות בפני ה"כחולים". לאחר

אנו, הצופים בתמרון, מהכים בעיקול הדרך לבואו של מפקד "ירוק", שעתיד להשמיע לנו את "הצד השני של המטבע" — לאחר שזה עתה שמענו את דבריו של מפקד "כחול". סביבנו מתנשאים ההרים, טרשים ודלי צמחיה, וכיפותיהם הרמות לועגות לוודאיות שמלמטה.

סמוך לכפה הימנית, זו הסמוכה אלינו, ה"הוכחה" לפני שעות מספר פלוגה כחולה, שניסתה לכבוש אותה לאור היום לאחר מסע-טיפוס מפרך. היה זה נסיון שני שנכשל. כשאנו סוקרים את המדרון התלול — הננו חשים הערצה לאנשים שעלו בו ומצאו בקירבם, בסופו של דבר, את האון להסתער.

מכיפה זו אנו נושאים את עינינו שמאלה, לעבר הר עצום, קמור-מדרון, השולט עליה. באוזנינו מהדהדים עדיין דברי המפקד ה"כחול". הוא אמר, לאחר שתיאר כיצד נכשל פעמיים בכיבוש הכיפה הימנית, שתכנן להעלות הלילה כוח על-הר זה ולכתר את ה"ירוקים" שממולה. אנו מביטים עתה בהר.

— "אולי היו כמה סיירים מאומנים היטב מצליחים לטפס עלי! גודד שלם לא יצליח לעשות זאת". — אומר